

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупаљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механицима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надаштвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од М. Н. Јовановића.

(НАСТАВАК)

Много је говора око тога да ли развитак интелигенције иде напоредо с величином мозга. Како све функције душевне потичу непосредно из мождане супстанције и како су у свој органској природи снага и материја у директном одношају, то се стало веровати да и овде подобност делања одговара маси мождане материје. Указивано је на то, како у животињском свету с већом масом мозга расти и интелигенција и како код људи урођени или задобивени мањак мождане супстанције (микроцефалија, детиња и старачка идиотија, недотупавност и т. д.) са свим ништи или на најмању меру своди психичка саопштавања. Али није требало много па да се дође до уверења, да свет животињски није постајао по једном типу и да је ту врло варљиво свако поређење по ступњима. Мозак у мекушаца једва је што несавршенији него у инсеката, па ипак су ови психички куд и камо више, шта више виши су од риба и многих водоземаца, и што се радње мозга тиче много су ближе људима. Ако поредимо мозак сисара и тица, тешко ћемо умети рећи у кога је виши орган душе, а ипак мозак сисара има развијене далеко веће подобности. По испитивањима Д-ра Шнела, мозак у кита износи преко 5, а у човека једва 5 фуната, према чему душевне подобности нису пропорционалне с апсолутном тежином мозга. Мозак текунице и ласице тежак је колико 23. део целог тела, дакле релативно тежи него код човека, чији мозак према тежини свега тела стоји као 1:33. Као седиште душевнога делања сматра се сива корја великих хемисфера, нарочито предњи им део. Ако се узме, као што Шнел ради, да је тежина свега мозга = 1, онда је тежина хемисфера великога мозга: у човека 0,780; лисице 0,686; зеца 0,567; кртице 0,56; питомога зеца 0,538; ласице 0,522; воденог пацова 0,518; пољског миша 0,512; веверице 0,41. Човек, дакле, ту предњачи; пада у очи, да тако хитре и бистре животиње, као што су ласица и веверица, стоје тако ниско на овој скали. Шнел из својих посматрања изводи закључак, да тежина мозга зависи с једне стране од тежине тела а с друге од ступња на коме је снага духа.*)

Покренуто питање хтели су решити према томе како стоји са тежином мозга мужева, познатих нам свима за веома интелигентне. Док Рудолф Вагнер тврди да величина мозга никако није атрибут велике даровитости духа и да ова не зависи од тога, налази Велкер, да све лобање умом великих људи, које му беху приступиле да их мери, додирују или надмашују нормалну величину (а та је, по њему, 1389 грама тежине мозга у лобањиној запремини од 1448 см. и хоризонталном обиму од 521 мм.). И Павле Брока држи за доказано, да тежина мозга генијална човека надмашује средњу меру, и ако ни по њему никако нема апсолутне везе између интелигенције и тежине односно волумена мозга. Ако узмемо за критеријум ону Велкерову меру, наћи ће се увек веома развијена интелигенција и у мужева баш малога мозга. Нека и јесте мозак Тургењева 2012 гр. тежак, Кивија 1861, Бајрона 1807, Петрарке 1602,

Шилера 1580, Волте 1542, генерала Скобељева 1457 и т. д., али је мозак Јустуса Либига тежак 1352 грама, Дантеа 1320, Скарпе 1287, анатома Делингера 1267 и т. д., а Гамбете, кажу, само 1160. Нека је лобањина запремина у Ла-Фонтена 1950 мм., у Канта 1740, у Гала 1692, у Боалоа 1690, то доказује свакојако да су многи веома интелигентни људи имали врло велики мозак, али баш толики мозак и тако велику лобању налазимо и у људи са свим сурових и необразованих. Бишоф отворено износи, да је, посматрајући мозак многих лица, нашао најтеже од 1925, 1770, 1678 и 1650 гр. и да су припадали са свим обичним и непознатим радницима. Нека се само не губи из вида, да се мождан маса не састоји само из елементарних нервних (нервних кончића и ганглијских ћелија) него и из неких других творевина, на име да је између њих свуда станца звана неуроглија, и да њихово умножавање бива једино органским утицајима а умножавање неуроглије да иде само механичким путем и без и једне психичке функције, па ће, како нас *Вирхов* учи, бити јасно, да мождан маса може бити и врло велика, а да у њој нема ипак ни мало више елементарне праве душевне делатности, да нема ни мало више онога из чега излази и што носи сву интелигенцију. И онда, наравно, и у малој глави може да буде релативно велика, или и много већа него у којој већој глави, та маса елементарне психичке делатности. Оно, што називамо мозгом, ствар је врло компликована: састоји се из елементарних активних и других који су ту тек ради везе, као какав лем, који нема важности ако ће га бити нешто више или мање. Па онда није остало незапажено ни то, да ће се показати већа тежина мозга и без веће интелигенције, која би тој тежини одговарала, онде, где је и тежина или величина свега тела јаче нарасла, јер већи број мишићних елементарних морао је наћи већи број својих осетљивих станица у мозгу; а мозак није ту једино за психичке функције, него многи његови путеви и центри само су ради чисто телесних, вегетативних функција. И онда што су мишићна система и покретљивост јаче развијени у индивидуе, тим већи део мождане масе односи се на те а не на психичке функције тако, да по свој прилици тежина тела није од незнатног утицаја на тежину његову она него величина тела. »Извесно је, вели *Бишоф*, да немамо права тврдити да тежина мозга и душевни дари увек у корак иду, да велики и тежак мозак бележе одликованог, а мали и лак оскудног или ограниченог човека, али тако исто није оправдано ни порицати сваку везу између психичких дарова и величине или тежине мозга. Обоје, тежина мозга и даровитост душе, фактори су и одвише сложени да би њихов паралелизам тако просто избијао на видело«. »Имамо, тврди *Грасиоле*, великих мозгова од људи генијалних, али и од идиота... малих мозгова људи телесно слабих али умом силних. Није питање о маси која је у тако одличној грађевини, него о архитектури. Утицај масе неће се са свим порећи, али је она тек један од великог броја елементарних овог проблема«.

А како стоји с тежином мозга у злочинаца? Т. Бишоф за своја испитивања ове врсте имао је мозгове 135 мушких злочинаца, од којих су 16 забележени као мучке убице, смрћу кажњене, а међ осталима има највише крадљиваца. Тежина мозга у 16 разбојничких убица по његовом мерењу стоји знатно испод средње тежине мозга осталог минхенскога света; износи 1272 гр., дакле према средњој тежини мозга осталих

*) Dr. Otto Schnell: Das Gewicht des Gehirns und des Hirnmanfels der Säugethiere. Münch. med. Wochenschr. 1892. str. 98.

Минхенаца од 1362 гр. за 90 гр. мање.*) И што још више пада у очи, од тих 16 само један једини имао је мозак нешто тежи од оне средње тежине, међу тим сви су били људи још пуни снаге, нису били стари нити су свршили с болешћу каквом којом би се трошили. А још више пада у очи, да средња тежина мозга у осталих 119 злочинаца превазилази нормалну, да износи 1373 гр., дакле 11 грама више од средње тежине мозга осталог минхенскога света. И баш ови злочинци били су ти, који су од младости своје допадали тамнице и махом помрли од разорљивих болести. Могло би се рећи, вели он, кесароци, крадљивци, варалице и т. д. махом су интелигентне главе. Код жена, убице својих мужева имале су највећу и необично велику тежину мозга, 1565 гр.**)

Посматрања других излазе противна овим фактима. Лели (Lélut) мерио је мозак десеторице погубљених злочинаца, па је нашао у њих средњу тежину 1350 гр. Нормална средња тежина по његовим подацима је 1320, у идиота 1250. Мозак злочинаца, дакле, тежи је него мозак незлочинаца. Наводи се да су у тих лица биле развијене страсти и да их је та прекомерност одвела злочину, а мале главе да показују слабу интелигенцију, која субјекте његове чини неподобним да дођу редовним путем до средстава за живот, те их то гони злочину. Наводи се даље и то, да је лобањина запремина у злочинца који пројектује злочин већа него у његових саучесника, који злочин извршују, чији је мозак у опште лакши, шта више испод средње тежине. На ма како изгледало ово теорисање духовито, оно се противи подацима, које Бишоф износи о тежини мозга у злочинаца.

Многа мерења свега мозга умоболних или појединих му делова такође нису дала резултате који би се слагали. По најновијим посматрањима у умоболних је час тежи час лакши мозак него у умом здравих. Код њих десна хемисфера претеже леву у јачој мери него што је то случај код умно здравих. Узима се да мозак губи од тежине своје према трајању и интензивности болести и да је средња тежина мозга у лудака мања него у здравих. Но у епилептичара и меланхоличара запремина лобање и тежина мозга релативно је баш велика. У опште мисли се, да питање о томе у каквој су вези и одношају развитак мозга и интелигенција још није са свим решено досадашњим испитивањима.

Тражена су, даље, одступања у погледу морфолошком, да би се видело да ли у том нема чега специфичног код злочинаца. Бенедикт је запазио, да су задњи делови великога мозга код злочинаца у развиту своје тако заостали, да их мали мозак не поклапа. И то му се учинило важно, што тога поклапања нема у неких нижих врста мајмуна ни у свему осталом животињском свету, а тим важније што се баш тај закрљжали или у развиту застали мождани део сматра за седиште осећања па и моралне радње, те се тиме да објаснити недостатак етичког осећања у злочинаца. Те мисли, уз ниже наведене карактеристике, изложио је Бенедикт у своје предавању: Прилози антропологији злочинаца, на другом скупу свих природњака, држачкоме у Грацу септембра 1875. год., а по том, 1879. год., и нарочито разрадио у делу: Анатомске студије, за антропологе, медецинаре, правнике и психологе.

Друга и важнија ненормалност у морфологији злочиначког мозга јесте у специфичним особинама вијуга и предолица на можданој површини. На мозгу нормалноме оне типске предолице одвојене су једна од друге и иду свака својим путем, док на мозгу злочиначком оне теку једна у другу, немајући на великом броју места бедема који би их одвајали. Бенедикт према томе разликује тип подвојених и тип сустичних предолица, а најважнију карактеристику овог другог типа налази у том, што, ако замислимо предолице као водене путеве, може се из ма које од њих отићи готово у све остале. Између та два типа постоји, вели он, много прелаза, јер они раздвојни бедеми често су само више или мање утонули и скривени потези можданих вијуга, али он држи као несумњиво да је тип сустичних предолица још у ембрија усађен онако како нам се после јавља у одраслу човеку.

Најпосле, Бенедикт налази карактерну ненормалност злочиначког мозга и у томе, што мозак многих злочинаца показује јасно тип четири вијуге у чеоном делу своје, међу тим увек се узима да се тај део мозга развија код човека по типу три вијуге, противно типу четири вијуге у извесног звериња. Тиме злочиначки мозак по закону атавизма као да је изједначио ону диференцију између животињског и нормалног човечијег мозга у том погледу.

На основи свега овога изрекло се, да мозак злочинаца показује одступања од нормалнога типа и да злочинца ваља сматрати као антрополошки варијетет рода му или бар културне му расе. Но ма да су та посматрања на међународном антрополошком конгресу у Паризу године 1878. нашао одобравања готово свију, доцније на другим конгресима и од других посматралаца беху предмет жестоких напада. Не међународном медицинском конгресу у Лондону 1881., Бенедикт је приказао мозгове четрдесеторице осуђеника и из аномалија њихових показао тип човекова мозга који се од нормалнога удаљава и какав је махом мозак у злочинаца, па је тада нападан нарочито од Енглеза, који демонстроване мозгове оглашаваху за прост тип, раван у свему обичном, само непотпуно развијеном мозгу, и позиваху Бенедикта да из сто мозгова, међ којима би било двадесет злочиначких, изнађе, ако може, ове. Његова је теорија силно нападана и на скупу природњака и лекара у Ејзенаху 1882., као и недавно у Јени. Није ретко да мозак злочинаца покаже неки мањи и абнормни развитак, али није допуштено генерализовати ту појаву, па тврдити да мозак свих злочинаца нечег дистинктивног по себи има; нема, дакле, типског мозга злочиначког, па ма и да јесте по неки злочинац резултат недовољне организације мозга, И тако се закључило, да Бенедиктова посматрања треба да остану само као полазна тачка за многа друга испитивања, напуштајући то уско гледиште и неосновано мњење да се у варијацији можданих вијуга може наћи порекло или извор оних злочиначких моралних недостатака. Бенедиктовим закључцима противе се и факти, доцније прибрани. Виктор Ханс од мозгова њих једанаесторице из главне осуђеничке болнице у Паризу нашао је код четири мозга на свакој хемисфери четири чеоне вијуге, од којих сувишна вијуга видла се као двогубост друге чеоне вијуге. Али то не беше мозак никаквих зликоваца, него лица, која се у заводу налазе само за то, што се у друштвеном животу никако не умедоше опходити. У Шаркотовој лабораторији може се видети у великом броју мозак разних париских осуђеника. Испитивања су чињена услед Бенедиктових подстицаја, који на годину пре тога беше у Паризу. Дуго не беше никаква резултата, а по том неколико пута наиђоше на сасвим јасно удвојавање трију чеоних вијуга, али се показало после и то, да су ово били мозгови великих варалица, који су у свом злочиначком занату показали баш велику интелигенцију, и махом људи елегантних и господске спољашности. Поред многих других, у овом питању о нарочитом злочиначком мозгу има особитих заслуга профекор анатомије на универзитету туринском *Giacomini*. На мозгу 164 нормалних лица нашао је он на десној хемисфери 934 а на левој 1005 прекобројних предолица, на десној 617 а на левој 621 прелазних вијуга. Побивајући Бенедикта, он вели: „По нашем уверењу, мозак оних лица, која су се о закон огрешила, не чини никакав нарочити тип, него показује само исте варијетете и размере које виђамо и на мозгу осталих, варијетете које не можемо никако везати за злочиначке радње њихове“.

Многи подаци већине посматралаца, будући несагласни једни с другим а не ретко и сасвим супротни ономе што је нашао Бенедикт, казују јасно да сигурних и одређених карактера за мозак злочиначки нема. И они, који су нашли један део оних анатомских и морфолошких знакова којима Бенедикт обележава мозак злочинаца, далеко су од тога или се чувају да их признаду за органски узрок злочиначког живота. А та уздржљивост и обазривост намеће се и собом сама, чим се узме у рачун како је незнатно и непоуздано оно, што знамо о морфолошкој архитектури самих можданих вијуга. Морфолошки развитак мождане површине и њене особине све до новијега времена били су мало знани. Тек од скоро, услед јачег анатомског и ембриолошког испитивања, знамо нешто боље како стоји с главним и споредним вијугама, какав им је развитак и како су и по ком закону уређени у појединим врстама жи-

*) Подаци ови, дакле, противни су ономе, што смо видели код запремице лобање у убица!

***) Das Hirngewicht des Menschen. Bonn. 1880. ст. 136.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

вотиња. Особити интерес побуђују мождане вијуге, откад је Брока у првој чеоној вијузи нашао седиште говора и што је се боље у најновије време указивало, да су пословања душе локализована у кори можданој односно у можданим вијугама. Но при свем том још владају огромне разлике и крајње супротности у мњењима о томе, који је поредак можданих вијуга нормалан, а који одступа тако, да га треба обележити као „гатолошки“ или „атипичан“. Тако док једни на мождане вијуге гледају као на резултат чисто механичких одношаја растења, којима се једино увећава површина мозга и умножава супстанција сиве коре, други држе сваку предолицу и вијугу за важну и пуну значаја по психичку индивидуалност. Наш задатак не може бити, да овде излажемо све те противности, ни да улазимо у дубље објашњење питања, у коме су и најпозванији истраживаоци крајње уздржљиви. У опште узима се, да су заиста у неку руку константне и да се могу звати типским само најпре постале предолице, а да све позније постајале подлежу великим менама. У томе јединоме управо и јесте сва истина оног познатог тврђења да нема два човека потпуно једнака. Само врло мален број главних предлица без промена се јавља у свих нормално развијених лица, а велики број других, предлица и вијуга јавља се у свим варијацијама. Но за рационално поређење у том погледу треба још много претходних радова. Треба, на име, познавати што је могуће ширим поређењем мозак свих народа и раса, испитати мозак у хиљаде лица за сваку покрајинску посебицу, знати свачије место становања, порекло, старост, пол, све психичке и физичке остале особине субјеката сваког појединог мозга.... Наравно, да анатомски кабинети и клиничке сале при болницама те захтеве ни из далека не задовољавају, дајући само са свим једностраног градива о мозгу. Ту се једва зна тачно и чији је који мозак, из посматрања са свим испада мозак лица имућних класа, па ни интелегентнији део народа није заступљен како треба, и онда наравно не може се ни имати грађе за антрополошко разумевање мозга. Само врло опсежна статистика о свему на мозгу налаженом дала би резултата. До сада бар не можемо никако о можданим вијугама да кажемо колико оне могу варирати у нормалних лица, а колико треба да одступају од постављене теме за мождану површину, па да могу важити као нешто патолошко, а без сумње све то мора бити утврђено пре него што се и приступи постављању неког злочиначког тита.

(Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

I. Суђење по грађанским споровима

а., Тужба.

Суду општине ужичке.

Милан Петровић, пекар овдашњи по овом под $\frac{1}{2}$ приложеном рачуну дугује ми 84 динара од правозаступничке награде, по његовим споровима, које сам као пуномоћник његов водио против разних лица.

Како сам овај рачун подносио моме властодавцу Милошу и тражио његову наплату, но он ми га не хте исплатити, то сам принуђен тужити га томе суду са молбом, да га на плаћање ове суме осуди, да ми плати 4-80 динара таксе и на име парничних трошкова и дангубе по овоме спору 24 динара.

За доказ прилажем ова писмена документа и допуно љу се заклету.

Тужбе основ дуг од правозаст. награде

Вредност тужбине 84 динара.

Докази писмени и допуњујућа заклетва.

17 јуна 1899 год.

Ужице

Марко Терзић

адвокат.

Бр. 4254. Позвати парничаре ради пресуђења овога спора.

17 јула 1899 г.

Пресед. суда

б. Белешка.

Рађено у суду општине ужичке, 24 јуна 1899 год. у Ужицу.

Белешка

по спору

Марка Терзића, адвоката оvd.

противу

Милана Петровића, пекара оvd.

Судили су судије:

М. Николић

А. Томић

К. Ристић

Бележио писар

А. Несторовић.

На рочишту су обе парничне стране.

Тужени овластио је г. Н. Петровића, оvd. адвоката, да га у овоме спору заступа. (Наплати таксу од 1 динар у таксеним маркама и прилепи на саму белешку и уништи је прописно).

На понуду и саветовање суда, парничари нису могли да се поравнају.

Прочитана је тужба и тужилац оста у свему при истој, тражећи за данашњи предстанак 12 динара.

Заступник туженога рече: Тужилац је ову своју тужбу поднео ненадлежном суду, јер општински судови нису надлежни да суде спорове ове природе, но само првостепени судови. Тражи да суд тужиоца одбије од тражења, као неумесног и да га осуди да му плати на име награде за данашњи предстанак 12 динара.

Судски разлози:

Тужилац тражбом својом тражи правозаступничку награду, за радове које је као правозаступник радио туженом. За суђење и пресуђење ових спорова општински суд по свом устројству није надлежан, но првостепени суд. Зато суд општ. ужичке на основу § 6. 13 грађ. поступка са погледом на § 52 закона о правозаступницима

Пресуђује

Да се тужилац од свога тражења као неумесног одбије и да плати заступнику 10 динара.

Пресуда је одмах јавно у суду саопштена парничним странама.

Од суда општине ужичке, 24 јуна 1899 године у Ужицу Бр. 5200.

Писар

Судија

НВ. Заведи белешку и пресуђење у протокол суђења.

II. Једна одбачена забрана

Суду општ. ваљевске

Негован Лазих, овдашњи трговац, по својој под $\frac{1}{2}$ приложеној пресуди првостепеног ваљевског суда, од 17 маја ове године Бр. 12435, која је извршеном постала, осуђен је да ми плати на име парничних трошкова, по нашем спору, који смо код истог првостепеног суда имали.

Како ме на више мојих потраживања није хтео на леп начин измирити, то сам принуђен обратити се с молбом томе суду, да изволи суд, а за обезбеду ове моје тужбе у 80 динара, одобрити забрану на следећу кретност дужникову и то: на један цак кафе, 4 сандука шећера, 1 цак пириња и два бурета галице, па све што се узабрани да се преда на чување Ивану Проловићу, трговцу овдашњем.

29 јуна 1899 год.

у Ваљеву.

Милосав Атић

абација.

Решење

Судски разлози

Исправа, коју молилац подноси и на основу које тражи обезбеђење — забрану, пресуда је првостепеног држав. суда. Општински суд по свом устројству а сходно § 6, 13 и 24 грађ. поступка, суди и врши наплату само по пресудама од његове стране изреченим. За вршење наплате по оним пресудама, које изричу државни окружни судови, надлежна је полицијска власт по § 463 и 464 грађанског поступка, а не општинска. Са оних

разлога молилац се има од свога захтева код овога суда одбити и зато суд општине ваљевске

Решава

Да се молилац од овога свога тражења као неумесног одбије.

Саопштити му ово решење.

Од суда општине ваљевске, 29 јуна тек. год. Бр. 1972, у Ваљеву.

Деловођа.

Кметови.

Противу овога и оваквог решења молилац је изјавио жалбу првостепеном ваљевском суду као надлежном за разматрање, оцену и решавање у последњем степену.

Првостепени суд примивши жалбу са актима по забрани, упустио се у решавање и оцену и нашао је:

„да је решење суда општине ваљевске, донето по овоме предузећу против закона, јер кад молилац за тражење обезбеђења подноси јавну исправу, која потпуно одговара изричним захтевима из § 187 грађанског поступка, онда је исти, испунио све оне законске захтеве, из § 398 и 399 грађ. поступка, који се за тражење обезбеђења — забране траже, те према томе суд је као надлежан по § 6 и 9 грађ. поступка, требао молиоцу дати задовољења, а нарочито и с тога што се овде тражи само обезбеђење, а не извршење пресуде.“ Са ових разлога поништио је решење ваљевског општ. суда и наређено му да по овим примедбама поступи.

* * *

Како овакви случајеви често долазе пред општинске судове, то да би исти били на чисто са питањима овакве природе и да би се постигла једнообразност, ми у нашем листу бележимо овај конкретан случај, упућујући општинске судове, да се у будуће придржавају примедба првостепеног суда, јер исте су по нашем мишљењу потпуно правилне и на закону основане.

III. Истужи

Рађено у суду општине жабарске, 24 јуна 1899 год.

Синоћ обилазећи кафане и механе у овдашњој варошици, нашао сам у механи Лазара Трпковића, овдашњег, да се у новац коцкају Марко Николић и Петар Петровић, олд. земљоделци. Новац који сам на столу при коцки затекао одузео сам им у суми 8-60 динара и предајем га суду, а обојицу их тужим и тражим да их суд за коцкање казни.

Кмет

Н. Терзић.

Бр. 452. Позвати одмах оптужене и саслушати их, затим изнети предмет суду на решење.

24 јуна 1899 год.

Председ. суда

Жабари.

Рађено 25 јуна 1899 год. у суду општине жабарске.

Испит оптужених

Марко Николић, земљод. олд., има 36 година до сада неосуђиван, на питање према реферату кметовом каза:

Доиста сам се са Петром играо карата у новац у механи Лазаревој, но то није било из страсти за коцкањем но просто да проведемо време. Молим општински суд да ми ову грешку опрости.

Марко Николић.

Петар Петровић, земљод. олд., има 28 година до сада неосуђиван, на питање каза:

Истина је да нас је кмет ухватио на картању, но ја нисам знао да је то забрањено, иначе неби то ни чинио. Картали смо се у новац, но из просте забаве, да проведемо време.

Петар Петровић

Оверава

Кмет.

Судски разлози

Коцкање у новац забрањено је законом. Оптужени и сами признају да су се коцкали — картали. Дакле учинили су кривицу која се налази по § 361 крив. законика. Зато суд општине жабарске као надлежан по § 4 полиц. уредбе, с погледом на чл. 99 закона о таксама

Пресуђује

Да се оптужени Марко и Петар казне са по три дана затвора о своје трошку, да плате по два динара у таксеним маркама за ово дело иступне природе. Новац одузет од њих при коцкању у 8-60 динара унети у општинску касу и завести у буџетску партију одређену за сиротињу.

Саопштена пресуда одмах.

Пресуду извршити, пошто је одмах извршна по § 15 и 16 полиц. уредбе.

Од суда општине жабарске, 26 јуна 1899 год. Бр. 464.

Писар.

Кметови.

Рађено у суду општ. мионичке, 15 маја 1899 год.

Данас по подне Милош Јагодић, олд. терзија, ловехи рибу у овдашњој реци, бацао је у воду динамит и тиме не само што је таманио рибу, но је искварио и општинске шпорове, које је општина подигла ради одржања обале.

Достављајући ово суду тражим да га суд за ово дело казни.

Ненад Петровић

кмет.

Бр. 724. Одмах позвати оптуженог и узети на одговор, затим предати суду на решење.

15 маја 1899 год.

Мионица.

Пресед. суда.

Рађено у суду општине мионичке, 16 маја 1899 год.

Испит по оптужењу

Милоша Јагодића, терзије олд.

Због кварења општ. шпорова и обале речне и утамањивања риба динамитом.

Дозван Милош Јагодић терзија олд., има 32 године, до сада неосуђиван, на питање према реферату кметовом одговори: Јуче сам доиста био у риболову, но сам исту хватао черенцем, а динамит нисам у воду бацао, зашто ме кмет својом доставом терети, не знам.

с. р. Милош Јагодић.

Оверава

Кмет.

Судски разлози;

Достави кмета као заклетог лица, суд општине мионичке потпуно поклања своју веру — § 35 полиц. уредбе. Одривање оптуженог не може га спасти кривичне одговорности. Јучерашњим својим поступком при риболову, оптужени је учинио два дела, утамањивао је рибу динамитом, и кварио општинске шпорове, који су дигнути за одржање речне обале. За оба ова дела, која су у стицају — § 321 крив. закона, има се оптужени укупно осудити. Зато суд општине мионичке на основу §§ 335 тач. 1 и 395 тач. 5 крив. закона, као надлежан § 4 полиц. уредбе, с позивом на чл. 99 закона о таксама.

Пресуђује

Да се оптужени Милош казни са педесет динара у новцу, да плати на име таксе за ова дела иступне природе 2 динара у таксеним маркама.

Саопштити му ову пресуду и одмах је извршити — § 15 и 16 полиц. уредбе.

Од суда општине мионичке, 16 маја 1899 год. Бр. 732 у Мионици.

Писар.

Кметови.

ОСВЕТА

Написао Херолд.

Право јој је име Љубица. Под тим именом до своје 16-те године живљаше у дому својих родитеља. Беше то дивно девојче у простом лепом оделу, са лепо зачешљаном смеђом косом и великим ватреним очима, здравим и свежим образима, обливеним природним руменилом. Ведра и весела слушала је родитеље, а они је љубљаху, као зеницу свога ока. Кад кад би је отац у шали дирнуо, да је већ стигла за удају, а њој би силна, млада крв јурнула у лице, те би се и онако румени образи зажарили и тако заруменели, е би рекао човек крв ће

из њих канути; очи би оборила, а бујне и здраве груди би се узбуркале као таласи. Одмах би утекла постиђена, а отац би гледао за њом смећећи се погледом пуним среће и надања.

У 16-ој години, баш тад када је време њених девојачких осећања било најјаче, када је родитељи највише гледаху и чињаху јој на вољу, јер су се надали да ће је скоро удомити и одвојити од куће, изневери она оца и мајку, остави кућу њихову и одбегне са неким трговачким агентом, који се код ње казиваше да је прави трговац и да ће је узети за жену. По својој детињастој природи није ни на шта помислила: ни на оца, ни на мајку ни на малог брата, који остаде сам с родитељима. Пред очима јој је само трептео неки пун милина нов живот, срећан, пресрећан, а у мислима је представљала, како ће се срећна и задовољна као невеста вратити са својим богатим мужем родитељима. Они ће се утешити и обрадовати кад виде усрећено чедо своје, благословити их па ће сви бити срећни и задовољни.

Три године је негде у неком непознатом месту живела са својим вереником, који ју је на најразноврсније начине варао и лагао како очекује велико наслеђе па да се венча. По кад што је за то време обузимаше тајна слутња, али је још не престано нада побеђивала. За који тренут би се растужила за кућом и родбином, али је то брзо заборављала...

На крају треће године отпутује њен вереник, под изговором због неког трговачког посла и примања наслеђа... Чекала га је дуго, тужила, плакала, очајавала, али јој се вереник не врати никад више.

* * *

Ето то је стара прича, обични догађаји, што се све на, готово, један и исти начин почињу и свршавају.

* * *

Ево је где седи у својој обичној, доста лепо намештеној соби једног хотела, на наслоњачи за столом, на коме је поређано пуно разних стаклића с мирисом, сапуна и неких лепих финих кутија са накитима.

Лице јој је бледо и увело, поглед помућен, а испод очију виде се тамни колути. Коса јој је умазана мирисима и спуштена у коврчицама на чело. Горња хаљина јој је без рукава, тако да су јој руке голе, а тако исто је и на грудима до половине отворена.

Јако је зловољна. Већ од неког времена постала је тужна, снуждена. Живот јој је постао досадан, дани дуги и тешки, друштво одвратно. Ничега нема више што би је могло задовољити, све јој је пред очима пусто и празно, без циља, без израза, без смисла, а опет је нешто гони напред, опет не може рећи: „збогом, животе“.

Боже мој, мисли у себи, и ја још живим. Управо и не живим, ово је нешто чудновато, ни сан ни јава, ни живот, а опет ми изгледа живот. Не, не, ово није ништа, или је можда само сан, обмана. Поглед јој паде на флашицу с мирисом. „Мирис“, помисли она, и нехотично узме флашицу у руке, продуживши мисли: „Ја сам ово купила, и то ми још треба. Да се допаднем коме кад лепо миришем? Чудновато! За што се баш ја морам допасти? Управо да ли се ја коме допадам? Погледа се у огледалу и сама себи се учини одвратна, гадна. Сва се стресе од те помисли. Нико мене не воли — продужи даље — а и за што да ме воли?!... И онда на што ти мириси и те све церемоније (ту руком одгурну од себе ове ствари) за што то све?... Ту је дуго мислила, али не могаше дати себи одговора, већ у тим мислима сети се неког налицканог глупака, кога су другови смеха ради доводили њој и питали је хоће ли да буде његова жена. Лице јој се мало разведри и развуче на смех, али се одмах поврати у пређашње стање. Па није он смешан, мишљаше даље! Сви смо се смејали па и ја... Управо мене су више исмејали!... Јест, ја сам им само играчка. — У том крају прозора прође једна девојчица у жутој хаљини. Она погледа за њом и мисли је однеше у прошлост. — Јест, мене сада исмевају, ја сам им за подсмех! — Ту шкрипну зубима и луци руком по столу са кога падоше неке ситнице. На очи јој ударише сузе од јада и зајеле да се бије с целим светом. Погледа опет кроз прозор у двориште. Црни пас спава пред кућном, а стари Лаза покућар изиђе с неком плавом чинијом, просу воду у којој беше неких пераја од лука

те патке потрчаше на плен, а Лаза се врати и у пролазу удари пса ногом и кивно промрмља: „Још ми спаваш!“ Она се сети како је пас јуче том покућару појео најлепше парче печења, па се стаде смејати тако гласно да се чак и у дворишту чуло. У том из суседног дворишта допре глас нечије песме. Лепо је чула почетак песме:

„Сеја брата на вечеру звала:
Хајде, брате, да повечерамо.“

Ту песму није чула још од првог детињства, а онда јој то беше најомиљенија песма. Свако вече певао јој је отац ту песму и миловао руком по глави, а она би тако слушајући заспала.

Песма је јако потресе. Нагло скочи са столице; бледо лице дође јој још блеђе, а поглед постаде укочен и управљен кроз отворен прозор на ону страну одакле звук долази. Цело тело прође јој грозничава језа, а срце поче лупати као људима који се јако уплаше. Дуго је тако стојала. И поглед и слух и сва могућа пажња окренута је оном отвореном прозору откуд долазе звуци песме:

„...Ко!...“ полугласно и бојажљиво једва изговори, а за тим са још онако укоченим погледом приђе отвореном прозору...

Све јој успомене из детињства оживеше. Све, па и најмање ситнице све то у јасним и живим бојама затрепта јој пред очима, као да осети очеву руку где јој додирује главу и чује његов тих глас којим пева, те јој на пово зауја у ушима:

„Сеја брата на вечеру звала...“

Сва се стресе и уздрхта. Обузе је страх, стид и срам, приђе столу и покри лице рукама као да би хтела одагнати те старе успомене.

Успомене постајаху све јасније. Час види мајку како рани малог Мику, а он се смеши и пружа своје ручице њој — сестри. Час као да гледа оца како јој износи какву лепу нову ствар, желећи да је изненади, па је гледа нежним и очинским погледом, час опет мајку где стоји крај њене болесничке постеље и плаче и као да јој чује меки пун нежности глас „хоћеш, ћеро, мало воде? Жедна си, горе ти уста“ — час опет чисто гледа малог братића, како се игра с домаћим жутим мачком а она са оцем и мајком гледа и смеје се. Све јој изиђе пред очи. У лицу је као смрт бледа и крупан зној пробио јој на челу. Осети тежину и малаксалост у целом телу, осети зупање у ушима и велики тежак напон у глави; учини јој се соба тесна, мало ваздуха! Зајеле да је нестане!... Осети се немоћна, омрзе на саму себе и поче саму себе презирати, клону и готово више паде него што седе на столицу крај стола... У часу као да се мало примири, као оно кад болови за тренутак попусте... Погледа своје голе руке и крв јој јурну у лице.

— Ах, изговори немоћно — а за тим помисли: ове су руке љубили моји родитељи!... Мисли се збркаше. Пред очи јој изиђоше многе личности. Учинише јој се одвратне, глупе, досадне. Зајеле да их све сруши и смлави... „Гадија“, изговори гласно и наслони главу на сто... Сети се и негдашњег свога вереника и у часу јој целим телом пројурни нека силна осветничка струја. На бледим образима осу се мало румени а очи синусе неким страшним жаром; стеже зубе и песнице а осети у себи снаге, силине и моћи, зајели крви његове; у глави јој се почеше оснивати планови на какве би га муке желела ставити! Ужасан би суд то био... Опет клону и сузе јој пођоше на очи. Осети немоћ.

— Све сами гадови, нељуди, мисли она, нема људи! Ја их страшно мрзим... Ја их презирем све из реда... И мене сви презиру... Сви ме сматрају као животињу или нешто још ниже и то много ниже. И ја сам још међу свима... Па где су они људи што их у детињству познавах. Онако добри, благи! Како ме вољаху. Они би ме избавили овог пакла. А ово? Нигде никога да ме бар пожали, да ми бар једну добру реч каже, па би доста било! Све лаж, све исмејавање, све притворност! Сви ме презиру... И ја упропастих све... Још траје ово мало бедна живота, али боље да га нема. Ово је горе од смрти, од пакла, од свега на свету... Ево још стоји обијен дувар, где је онај пијани наредник ударио сабљом. Ја гледам то и седим у истој соби, и ја сам била у његовом друштву, морала сам се превијати и ласкати му на силу бога... За новац, за кору хлеба. Ах, тешке зараде... Моји родитељи! Шта они мисле сад?

Може бити онако исто мирно и скромно живе животом пуним нежности и љубави наспрам мене и малог Мике... Сад њега гледају, а мене се сете кад кад и плачу. Ено их! Ја их видим... Можда и Мика плаче за својом сејом. Гле, сеја. Зар и за ме вреди још то име. Не, не би ме ни Мика више звао тим дивним именом. Ах да ми је чути онако као пре нежно да ме зовне тим именом сеја, па да одмах умрем, нека ме одмах нестане. Али тога неће бити. Нико не осећа, сви су без срца, без душе, хладни као стене. А ја морам сваком ласкати!... Не, не морам. Ту нагло устаде са столице, усправи се и стеже песнице, а са лица јој се чита јака воља и одлучност.

— За што? продужи даље, за кору хлеба, за новац! На што ми и тај новац, да ваљда живим!... Никад више, никад... Опет је сузе облише и као да гледа пред собом своје родитеље и малог братића... Друштво, које је опкољава обично, учини јој се још гадније и одвратније... Рашири руке и кроз плач посрћући пође постели, једва шапућући од узбуђења.

— Оче, мајко, Мико, још вас љубим више од свега на свету, више од себе саме. Још има места у мом срцу за све вас! Ах, гадни људи, без срца и осећања. Презирите ме, гадна сам, гадна, гадна, сви ме мрзите.

Паде на постељу малаксала и немоћна.

На тој истој својој постели, у истој соби где је четири године топула у греху и разврату остављена и презрена од свију, сматрана за животињу, без срца, мисли и осећања, лежала је загрљена у мислима са родитељима и малим братићем. У њој су се пробудили јаки и чисти осећаји наспрам родитеља, у њој је оживела узвишена љубав сестрина.

* * *

Тако су дани текли.

Једнога дана и вереник Љубичин пропутује кроз исто место и одседне у истом хотелу где бејаше и Љубица. Љубица га је спазила и жудња за осветом порасте у души њеној до врхунца. Он је седео у башти где је пио пиво са једном даммом око својих двадесет и неколико година. Разговарали су нешто живо и весело. Она је све то гледала кроз прозор и хиљадама осветничких планова јурило јој је кроз главу. Њен је »вереник« ту и вечерао, а по вечери су пили и још слађе се смејали и ђаскали.

— Је ли овај господин овде одсео? — упита она момка што чисти ципеле.

— Ту је од јутрос и узео је собу за три дана.

Љубица је осећала као да је грозница тресе. Уста су јој се сушила, а пљувачка се запекла. Хтела је нешто рећи, али се чисто бојала да говори.

— Очистио си и његове и њене ципеле? — обрати се она опет момку.

— Ти си слаба — рече момак и погледа је зачуђено.

Од једном јој се лице разведри и сину неком радошћу. Једна мисао јој је синила кроз главу:

— Чини ми се да је онај пијани путник заборавио у мојој соби под јастуком ципни револвер... —

Момак је гледаше зачуђено. Погледа и она њега па се трже и уплашено прошапута:

— Заборавио, јест!... Не казуј никоме. Она утрча у собу.

* * *

— Траже воду у броју 8! — опомену момак Љубицу после једно два часа.

— Осам? — Дакле ту је он!

Љубица дође до врата бр. 8.

Из собе су се чуле речи:

— Али ја ћу те узети за Бога, чекам само наслеђе.

Љубици јурну крв у главу. Била је као у лудилу.

— Нећеш више чекати наслеђа! — прошапута стежући грчевито уста и бесно отвори врата собња.

— Наслеђе, наслеђе, наслеђе!... — изговори она више ричући неколико пута, док јој глас на послетку промуче и у том се разлеже тресак револверског метка.

* * *

Исте ноћи се још Љубица сама предала власти због убиства.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

С РУСКОГ

19

II.

»А шта ће бити ако је већ и био претрес? Шта ће бити ако их баш сад затечем код куће?«

Али ево његове собе. Није било ништа и нема никога; нико није улазио. Чак ни Настасија није ништа дирнула. Али, Боже мој! Како је могао недавно да остави све те ствари у овој рупи?

Он јурну у угао, завуче руку под тапет и поче извлачити ствари и трпати их у цепове. Било је свега осам комада: две мале кутице, с минђушама или нешто налик на то, — није баш добро загледао; затим четири омање кутије. Један ланац од сата био је просто завијен у новине. Још нешто завијено у новине, по свој прилици, орден...

Он је све то стрпао у разне цепове, од капута и у десни цеп од панталона, који је био цео, пазећи, да буде што мање приметно. Новчаник је тако исто узео заједно са стварима. Затим је изишао из собе, оставивши је чак овога пута широм отворену.

Он је ишао брзо и чврсто, и ако се осећао да је сав саломљен, ипак је био при свести. Он се бојао губити, бојао се, да ће кроз по сата, кроз четврт часа већ поћи за њим, може бити, већ полиција прати сваки његов корак; значи, ма на који начин, потребно је за времена скрити трагове. Потребно је ствар свршити, док се још имало колико год снаге и док се још како год могло мислити... Али куда да се иде?

Одавно је то већ било решено: »бацити све у канал, и траг је затурен, и ствар је свршена.« Тако је он одлучио још прошле ноћи, у бунилу, у оним тренуцима, кад је, он се сећао тога, неколико пута покушавао да устане и да иде: »брже, брже, и све побацати.« Али побацати није била лака ствар.

Он се шуњао по насипу обале Катарининога канала већ по сата, а може бити и више, и неколико пута је разгледао силаске у канал, кад је на њих наплазио. Али је немогућно било и помислити на извршење плана: или су сплавови стајали код улаза у канал и на њима су праће прале рубље, или су чамци били привезани, а свет је једнако врвио од свуда с разних насипа обале канала, са свих страна, могућно је видети, приметити: сумњиво је, што је човек навалице сишао, застао и нешто у воду баца. Е, а шта ће бити кад кутије не потону, већ почну пливати по води? Та и разуме се да ће тако бити. Сваки ће их спазити. И без тога већ га сви једнако и гледају, срећући га, окрећу се, као бајаги да их се он једино и тиче. — Да ли је баш тако, или се мени, може бити, чини,« мишљаше он.

Напоследку, дође му на памет, да ли неће бити боље да пође куд год на памет још једна мисао! »Зашто баш на Неву? Зашто баш у воду? Није ли боље отићи куд год врло далеко, макар опет на Острва, и тамо где му драго, на усамљеном месту, у шуми, под цбуном, све то закопати и бар дрветом обележити?« И ако је он осећао, да није у стању све јасно и здраво да расуди овога тренутка, али му се мисао учинила правилна.

Он пође на Неву по В-ом проспекту*) по путем паде му у један пут на памет још једна мисао! »Зашто баш на Неву? Зашто баш у воду? Није ли боље отићи куд год врло далеко, макар опет на Острва, и тамо где му драго, на усамљеном месту, у шуми, под цбуном, све то закопати и бар дрветом обележити?« И ако је он осећао, да није у стању све јасно и здраво да расуди овога тренутка, али му се мисао учинила правилна.

Али му није било суђено да дође ни на Острва, већ му се десило нешто друго: излазећи из В-га проспекта на пољану, у један пут је спазио с леве стране улаз у двориште, које је ограђено потпуно затвореним зидом. С десне стране, одмах по уласку на капију, подаље унутра протезаше се неокречен и зид без прозора суседне четвороспратне куће. С леве

*) Главнија улица.

стране, паралелно овога зида и тако исто одмах од капије протезаше се плот, на двадесет корачаји у унутрашњост дворишта, који је затим савијао на лево. Ово је било пусто ограђено место, где је лежао некакав материјал. Даље, у дну дворишта, беше иза ограде ниска, почађала, од камена сазидана појата, очигледно, део некакве радионице. Ту је сигурно била некаква фабрика, браварска или гвозђарска за кола или нешто слично томе; свуда, готово од саме капије црила се прашина од угља. „Ево згоде где би се могло подбацити и отићи!“ у један пут он помисли. Не приметивши никога у дворишту, он брзо замаче кроз капију у двориште и одмах спази, баш од саме капије, спроведени кроз зид канал (који се увек налази у таквим кућама, где има много фабричних радника, надзорника, кочијаша итд.), а над отвором од канала, ту на зиду, била је кредом написана свагдашња у оваким случајевима напомена: „Овде је за брањено задржавати се.“ Дакле, већ је и за то добро, јер се не може посумњати, што је дошао и застао. „Ту све брзо и побаци где му драго на гомилу и отићи!“

Обазревши се на све стране још један пут, он већ завуче и руку у џеп, кад у једаред код самога спољашњег зида, између врата и канала, где је цело растојање било у ширину за један аршин, спази он велики неотесани камен, по свој прилици, може бити, један и по пуд*) тежине, који је стојао баш уз зид од улице. Иза овога зида била је улица, тротоар, чуло се како су пролазили људи, којих овуда увек није било мало; али иза капије њега нико није могао да спази, сем ако би ко заишао унутра с улице, што се, у осталом, врло лако могло десити, те због тога је требао похитати.

Он се саже, ухвати камен чврсто, обема рукама, напрегну сву своју снагу и преврну камен. Испод камена је било мало удубљење: одмах је он ту почео бацати све из џепова. Новчаник је метуо одозго, и ипак у удубљењу је имало још празнога места. Затим је понова дохватио камен и једним покретом преврнуо га, и баш као што треба дође на своје пређашње место, изумијајући то, што се мало, врло мало чињаше да му је положај виши од пређашњег. Али је он подметнуо мало земље околу камена и притоптао ногом. Ништа се није могло приметити.

Тада он изиђе и упути се преко пољане. Опет га је трепутно обузела велика, без мало неиздржљива радост, као мало пре у кварту. „Траг је потпуно затурен!“ И коме, коме ће пасти на памет да тражи под овим каменом? Он ту, може бити стоји од како је кућа сазидана и још толико ће стојати. А и кад би нашли: ко ће на мене помислити? Све је свршено! Нема доказа!“ И он се засмејао. Јест, он се сећао доцније, да се он засмејао нервозним, свесрдним, нечујним, дуготрајним смехом, и једнако се смејао, за све време, док је ишао преко пољане, али кад је он ступио на К-и булевар,**) где се пре три дана срео с оном девојчицом, у један пут се престаде смејати. Друге му мисли дођоше на памет. У једаред му се учини, да му је сад ужасно одвратно да пролази поред оне клупе, на којој је он тада, по одласку девојчице, седео и размишљао, и да ће му ужасно тешко бити опет да сретне онога брканлију, коме је он тада дао двадесет копјејака: „Нека га ђаво носи!“

Он иђаше, гледајући на све стране расејано и пакосно. Све су се његове мисли врзле сад око једне некакве главне тачке, — и он је сам осећао, да заиста таква главна тачка и постоји, и да је сада, баш сада, он остао сам самцит с том главном тачком, — и да је то чак први пут после два месеца.

„А нека све то носи ђаво! у један пут он помисли у наступу ужасне злобе. „Ну, почео је, дакле и почео је, нека ђаво носи и тај нови живот! Како је то, Боже мој, глупо!... А колико сам се ја налагао и начинио подлости данас! Како сам мрско недавно подилазио и затракивао пред најгаднијим Иљом Петровићем! Али, у осталом, и то је будалаштина! Нека иду сви они бестрага, марим ја то, та и то, што сам ја подилазио и затракивао нека иде до ђавола! Са свим не то, са свим не то!“

У један пут он застаде; ново, потпуно неочекивано и сувише просто питање у један мах га збуни и страшно га пренерази:

„Ако је заиста цело ово дело било учињено свесно, а не будаласто, ако је код тебе заиста био одређен и поуздан циљ,

то зашто ниси до сада чак ни загледао у новчаник, и не знаш шта си тиме добио, због чега трпиш све ове муке и свесно си пошао на такво подло, одвратно, ниско дело? Та ти си га хтео одмах да бацаш у воду, тај новчаник, заједно са свима стварима, које ти тако исто још ниси видео... Како је то могло бити?“

Јест, то је тако; све је то тако. Он је у осталом то и пређе знао, и ово за њега са свим није ново питање; и кад је још ноћу било одлучено без свакога колебања и противљења, одлучено је тако, као да је тако и требало да буде, као да није било могућно друкчије да буде... Јест, он је све то знао и све је разумевао: та без мало да то није било још јуче тако одлучено, тога самога тренутка, кад је он над сандуком седео и кутије из њега вадио... Та тако је!...

„То је због тога, што сам ја болестан,“ зловољно одлучи он напоследку, — „ја сам самога себе намучио и скидао, и сам не знам, шта радим... И јуче, и прекјуче, и за све то време ја сам кидао самога себе... Оздравићу и... нећу се кидати... А шта ће бити ако са свим не оздравим! Боже мој, како ми је то све постало досадно!“ Он је ишао, не задржавајући се нигде. Веома је желео да се какогод разоноди, но није знао, шта да ради и шта да предузме. Једно ново, несавладљиво осећање почело га је освајати свакога тренутка све више и више: ово је била некаква бескрајна, готово физичка одвратност према свему што је сретао и што га је окружавало упорно, пакосно, мрско. Њему су били одвратни сви они, које је сретао, — одвратна су им била лица, ход, кретање. Чинило му се, да би поплувао или ујео ма кога, кад би ко год с њим почео говорити...

У један пут застаде, кад бејаше изишао на насип обале Мале Неве, на Васиљевском острву, близу моста. „Ето ту он живи, у овој кући,“ помисли он. — „Шта ово значи, та немогућно је да сам ја сам Разумхину дошао! Опет та иста историја, као онда... Али је свакојак врло љубопитно: да ли сам ја сам дошао, или сам просто ишао, па овамо зашао? Све једно, казао сам ја... ономад... да ћу му доћи другог дана после тога; е, па што, и идем! Као бајаги већ ја и не могу сад заћи...“ (Наставиће се).

ИЗ СУДСКЕ МЕДИЦИНЕ

4. Пример

Истек крви или удављење или тровање? Јануара месеца 188. нађена је са свим нага лешина некаквога Кранца, у кревету. Пред њом су биле некакве fine маказе, са свим кржаве, а испод њих некакво крваво стакло. На столу је била празна флашица, која је врло јако заударала на хлороформ. Око врата на лешину нађен је појас, и то врло чврсто везан, те је направљено дубоке бразде. Поред кревета на једној столици стајао је обичан лавор, до ивице напуњен крвљу.

Лекарски увиђај гласи: „Лешина је врло свежа, и не баш тако бледа. Језик између зуба, и неотечен. На врату по више црвених кружних, испрекиданих бразда, сигурно од каквог оруђа за давање. На зглобу леве руке нађен је урез неједнаких ивица; ту је повређена само једна вена. На десном лакту налази се сличан урез, али дубљи, и повредио је артерију баш на месту, где се она грана. У душнику је било пуно пене, и он је у близини свога рачвања јако инјигиран. Плућа су с преда сива и сува, а остраг пуна крви. Обе половине срца испуњене су мрком, усиреном крвљу, а нарочито десна половина. Нормална цигерица и слезина су пуне крви. Бубрези здрави, а у њима много крви. Слузна стомачна кожа натечена и споља јако инјигирана, а на понеким местима окрвављена.“

На основу лекарског прегледа нашло се, да је ово био случај удављења, и да смрт није наступила услед истека крви. Кранц се сам удавио, и то под врло компликованим околностима јер је, пре свега, попио флашицу хлороформа. Ово је самоубиство извршено у једној гостионици. Међу стварима покојниковим још нађена је једна путничка торба, пуна каменог угља. Самоубица је имао намеру, да се отрује димом од каменог угља, али му та намера оста неуспешна, што се пећ у тој соби ложила с поља, а унутра није било на њој отвора.

(Наставиће се)

*) Један пуд има око 20 кгр. тежине.

**) Назив улице.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Никола Марић — Вуковић, опасан лопов. У 7-ом броју нашег листа од 20 фебруара тек. год. износиће слику и биографију познатог лопова Младена Бабића, ми смо тада поминули, да су његови другови: Никола Марић и Сава Вуковић, успели да побегну из притвора Управе града Београда за време истраге.

У прошлом броју нашег листа, пак, известили смо читаоце, да је бегунац Марић пао најзад у руке властима, а сада, ево, износимо и слику тог, по све опасног и дрског крадљивца, који је за непуних 30 дана извршио око 17 до 18 крађа овде у Београду, и то махом у сред бела дана.

Већину од тих крађа ми смо побројали у броју, у коме смо донели слику Николиног друга Младена, а остале пак саопштићемо читаоцима доцније — кад истрага на њима буде довршена. Сада пак нека нам читаоци допусте, да речемо коју о самоме Николи.

Он је побегао из затвора управиног 8 јуна пр. год. и све до 10 тек. мца био је у бегству — у Аустро-Угарској. У бегству је био у толико што није био у Србији, али у слободи није био. На три месеца по извршеном бегству ухвате га у једној крађи у сремској Митровици, и мислећи да му је то прва погрешка, осуде га на осам месеци затвора. Тај затвор Никола је потпуно издржао и тек крајем априла месеца тек. год. пуштен је у слободу — односно прогнат у место рођења Валиш-село, у Хрватској. У селу, под надзором власти, Никола је остао само неколико дана, па је побегао и, лутајући из места у место, почетком тек. месеца стигао је у Земун, а одатле 10 тек. мца пређе у Београд где га одмах познаду, ухвате, притворе и окују.

Никола је, као што помену смо, родом из Валиш-села у Хрватској; сада има 22 год., средњег је стаса, црномањаст, добро развијен; зна занат машин-плосерски, али га не ради. Отац његов Јован доселио се из Хрватске у Србију 1887 год. и наставио у Шапцу. Тамо је, после кратког времена добио службу у општини, па је, ваљда из превелике захвалности, вршио пуне три год. крађе по Шапцу. Тек 1890 год. ухваћен је и осуђен на 20 година робије.

Син његов Никола, сем оне осуде у Митровици, још је два пут осуђиван у Србији због крађа. — Достојан наследник свог оца.

Ако ко зна још што год о Николи нека то изволи доставити Управи гр. Београда.

Т Р А Ж Е С Е.

Јована, сина пок. Спасоја Милошевића, бив. овд., тражи Управа града Београда актом № 17683. Јован има 11 година, сувоњав је, црномањаст, у левој руци сакат, по врату шкрофулозан. Пронађеног треба спровести поменутој управи.

Николу Цане Николића, родом из села Теговишта, ср. пољаничког, тражи начелство округа врањског актом № 10050. Он има 35 год., средњег је стаса, косе и бркова плавих, очију жутих; у горњој вилици нема зуба. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 17242.

Милорада Липовића, бив. шегрта код Светозара С. Милојевића, обућара из Крагујевца, који је 15. тек. мес. од свога газде побегао, тражи начелство округа крагујевачког актом Бр. 10738. Он има 14 година, средњег је стаса, округла лица, плав је у опште. Пронађеног треба спровести поменутом начелству, или Упр. гр. Београда с позивом на Бр. 17780.

Милош Тешић, кројач из Београда, решењем преког суда за град Београд и округ подунавски од 14 јула тек. год. Бр. 40. стављен је под преки суд, а из слободе да се брани за дело из §. 102. крив. закона. Па како се оптужени Милош по довољном тражењу није могао пронаћи, то га преки суд на основу §. 314. крив. суд. пост. овим путем позива да му двадесет осмог (28) јула т. г. у 8 сати пре подне, као дана одређеног претреса, предстане ради суђења, у противном суд ће и без његовог присуства, а у присуству браниоца његовог приступити извињању и пресуду изрећи.

Милутин Милутиновић, ђак овд. решењем преког суда за град Београд и округ подунавски од 14 јула тек. год. Бр. 110. стављен је под преки суд, а да се из слободе брани, за дело из §. 104. крив. зак. Па како се оптужени Милутин по довољном тражењу није могао пронаћи, то преки суд на основу §. 314. крив. суд. пост. овим путем позива га да му 29 јула т. г. у 8 сати предстане ради суђења, у противном суд ће и без његовог присуства а у присуству одређеног му браниоца извињање предузети и пресуду изрећи.

П О Т Е Р А.

Илија Величковић, осуђеник београдског казног завода Бр. 2738., прекјуче 21. ов. месеца побегао је са рада из Љубичева. Илија је родом из Ропчева ср. космајског, окр. подунавског; има му 30 година, високог раста, у опште смеђ. У 1898. години осуђен је на 10 год. робије у окуву и 3 године полицијског надзора, зато: што је ноћу између 1. и 2. јула 1897. г. уде-шеним кључем отворио дућан и стан Јована Петровића опанчара из Рипња и украо му: 100 пари израђених опанка, 23 комада облигација у вредности 1866 динара, 200 дин. у готову новцу и један револвер. Ово му је друга осуда; и први пут је био осуђен на робију крагујевачким првостепеним судом. За одбеглим Илијом наређује се

жива потера. Нађеног ваља стражарно спровести Управи београдског казног завода или филијалу њеном у Љубичево с позивом на Бр. 2457. Исти се може спровести и Управи гр. Београда, с позивом на Бр. 17721.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. Драг. Костић, писар начелства округа крушевачког, верио се са госпођицом Даницом, ћерком г. Лазара Динића, трговца из Крушевца. Честитамо.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

У прошлом броју погрешно је унето у лист «Тајне париске тајне полиције» јер је то већ једанпут изнето у нашем листу а у чланку «Париска полиција» (види бр. 18. од ове године).

В.² Граг. Не одговарате нам јесте ли примили послато, а не шаљете нам ни ствари за које Вас молимо. Молим Вас јавите нам можемо ли се надати.

S. G. Беч. Шта је са обећањем?